

Centre for Sustainable Animal Stewardship slaat brug tussen faculteit en maatschappij

Lyanneke Krauss

Lyanneke Krauss, Universiteit Utrecht

We houden van dieren, we leven met ze samen, we gebruiken ze, we passen ze aan onze behoeftes aan, we doden ze. Eigenlijk vragen we best wel veel van de dieren waarmee we samenleven. Hoe kunnen wij op een goede manier met al deze dieren omgaan? En wat is goed? Hoe kunnen mensen en dieren in harmonie samenleven? Om op deze vragen een antwoord te kunnen geven is afgelopen mei het Centre for Sustainable Animal Stewardship (CenSAS) opgericht. CenSAS staat voor het duurzaam en verantwoord samenleven van mens en dier. Het centrum is een samenwerking tussen de faculteit Diergeneeskunde en Animal Sciences van Wageningen University and Research. Franck Meijboom, hoofd van het centrum, en projectcoördinator Maite van Gerwen praten ons bij.

Sustainable Animal Stewardship (SAS) is een belangrijk verbindend onderwerp in het Facultair Strategisch Plan en loopt als een rode draad door de andere onderzoeksthema's heen. Om dit thema ook handen en voeten richting de buitenwereld te geven, is met financiële steun van de Triodos Foundation, het CenSAS opgericht. 'Binnen onze faculteit is veel kennis over dieren aanwezig, maar tot nu toe lukte het niet altijd goed om deze kennis te koppelen aan maatschappelijke vraagstukken. En dat terwijl er veel discussies gaande zijn waar wij vanuit onze rol een belangrijke bijdrage aan kunnen leveren', legt Franck uit. 'Samen met relevante externe partijen willen we op een projectmatige manier met maatschappelijke vraagstukken aan de slag. Het gaat daarbij nadrukkelijk niet alleen om wetenschappelijke instellingen, maar ook om partners in het veld zoals veehouders, belangenverenigingen en fokkerijen. Onze ambitie is om lopende discussies een stap verder te brengen, of thema's in een vroeg stadium te bediscussiëren. Opvallend is dat we zeer enthousiaste reacties hebben ontvangen uit het veld. Er is duidelijk behoefte aan een partij die in staat is om verbindingen >>

tussen partijen te leggen, een discussie in goede banen te leiden en deze te onderbouwen met wetenschappelijke inzichten.'

Quick scans

Hoe bepaal je nu met welke thema's je aan de slag gaat? Maite: 'Een jaar geleden zijn we al begonnen met een gespreksronde langs onze stakeholders, zowel binnen de faculteit als daarbuiten. Hieruit is een flinke lijst met onderwerpen naar voren gekomen die we vervolgens hebben ondergebracht in vier hoofdthema's: 'Hoeveel mag je van een dier vragen?', Dieren waar mensen last van hebben, Maakbaarheid en Doden van dieren. Op dit moment voeren we op diverse onderwerpen een quick scan uit om erachter te komen wat er precies speelt en kijken we welke kennis over het onderwerp aanwezig is binnen onze faculteit of bij

Copyright
faculteit
Diergenees-
kunde.

Wageningen University and Research. Aan de hand daarvan stellen we een probleemdefinitie op. Zodra een aantal quick scans is afgerond brengen we een prioritering aan en bepalen we of en hoe we met een thema verder gaan.'

Voorbeelden

Aan wat voor soort vraagstukken moeten we eigenlijk denken? 'Onderwerpen die in aanmerking komen zijn bijvoorbeeld onze omgang met vleeskuikens, plaagdieren en euthanasie bij dieren', vertelt Franck. 'Uit de quick scan op het thema vleeskippen komt duidelijk naar voren wat er in deze sector allemaal speelt', licht Maite toe. 'Een dierenwelzijnsprobleem dat door alle stakeholders wordt gezien is de voerrestrictie bij de ouderdieren die de eieren produceren waar de vleeskuikens uitkomen. De ouderdieren zijn, net als de vleeskuikens, zo gefokt dat ze snel groeien. Dit leidt tot ongewenste problemen in onder andere voortplanting en daarom krijgen zij een beperkte hoeveelheid voer. Het is aannemelijk dat deze dieren dus constant honger hebben en in hun welzijn zijn aangetaast. Hoe kunnen we dit oplossen?' Franck voegt daaraan toe: 'CenSAS kijkt daarbij ook naar achterliggende vragen, zoals de vraag wat duurzame fokdoelen zijn, waarbij deze problemen minder of niet aan de orde zijn. Dit is een onderwerp waarover we in gesprek willen gaan met onder andere pluimveefokkerijen, pluimveehouders, retail en dierenbeschermingsorganisaties.'

Onze omgang met plaagdieren is weer van een heel ander kaliber, waarbij Maite aangeeft dat zij het woord 'plaagdier' geen juiste omschrijving vindt omdat ze dit vindt suggereren dat dit dier standaard voor overlast zorgt. 'Een wonderlijk gegeven is dat er over het algemeen strenge regels en wetten zijn met betrekking tot het doden van dieren, maar dat die voor plaagdieren, zoals ratten en muizen, niet gelden. Iedereen kan deze dieren op eigen houtje bestrijden ongeacht de, vaak dieronvriendelijke, methode die zij daarvoor »

hanteren', legt Maite uit. 'Het is een soort "black box"' voegt Franck toe. 'Een soort blinde vlek waar niemand zich echt druk over lijkt te maken. Toch raakt het onderwerp ook aan One Health, de samenhang tussen mens, dier en leefomgeving. De vraag is hoe we daar mee omgaan?'

Nuancering

Hebben Maite en Franck zelf nu ook hun mening moeten bijstellen ten aanzien van bepaalde onderwerpen? Beiden knikken instemmend. Maite: 'Ik ben zeker anders tegen bepaalde vraagstukken aan gaan kijken. Een voorbeeld is dat van het direct scheiden van het kalf van de koe. Ik heb mij zeker afgevraagd of dit het dierenwelzijn wel ten goede komt, zoals vaak als argument wordt genoemd, en nog steeds heb ik daar geen helder antwoord op. Toch hebben gesprekken met andere partijen en wetenschappelijke inzichten voor mij een wat genuanceerder beeld opgeleverd. Het is bijvoorbeeld belangrijk dat er voor een kalfje gezorgd wordt, maar moet dat per se door de moeder worden gedaan? Het kan wellicht ook de mens zijn of een andere koe. Dit zijn allemaal vragen waarover moet worden nagedacht.'

Duurzame oplossing

CenSAS probeert door het samenbrengen van wetenschappelijke kennis en inzichten van externe partijen tot een zekere consensus te komen ten aanzien van bepaalde onderwerpen. Maar hoe moeten we ons dit precies voorstellen? Franck: 'Het is belangrijk dat we doelstellingen gaan formuleren en dat we ons voorstellen waar we over een periode van tien tot vijftien jaar willen staan. Laten we als voorbeeld de rashonden problematiek nemen. Je kunt nu niet zomaar een eigenaar verbieden een bepaalde rashond te kopen, maar je kunt nu al wel actief meedenken om de komende jaren het (fok)beleid te veranderen. Uiteindelijk gaat het erom dat we een duurzame oplossing zoeken waar meerdere betrokkenen zich in kunnen vinden.'

Dit interview is met toestemming van de auteur en de geïnterviewden overgenomen uit Vetgedrukt, het personeelsblad van Faculteit Diergeneeskunde, Universiteit Utrecht

